

Tampereen kaupunki

Joukkoliikennelautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2023

Joukkoliikennelautakunta 14.9.2022

Sisällysluettelo

Joukkoliikennelautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Tuottavuus.....	2
Joukkoliikenne	4
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	4
Talous	5

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Muutokset on otettu hyvin vastaan ja vuoden 2022 liikennetarjontaan on tehty pientä hienosäätöä asiakaspalutteen pohjalta. Lähivuodet joukkoliikenteessä jatketaan ainakin liikennetarjonnan osalta suhteellisen vähäisin muutoksin valmistautuen samalla Ratikan toisen osan avaamiseen Lentävänniemeeseen 2024-2025. Vuoden 2023 merkittävin muutos onkin Ratikan reitin jatkuminen lännessä Santalahteen radan valmistuessa elokuussa.

Talousarviossa suurin muutos tulee bussiliikenteen kustannustason merkittävästä noususta johtuen. Energian hinta lähti reippaaseen nousuun jo 2021 vuoden lopulla ja helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota kiihdytti nousua. Elokuusta 2021 elokuuhun 2022 bussiliikenteen vuotuinen hieman yli 60 miljoonan euron vuotuinen kustannustaso on nousut yli 10 prosenttia eli noin 6,5 miljoonaa euroa pääosin energian hinnan nousun myötä. Loppuvuoden 2022 aikana kustannustaso nousee vielä mm. palkkakustannusten ja inflaation vaikutuksesta. Talousarvion lähtökohtana on kuitenkin, että vuoden 2023 kustannuskehitys on erittäin maltillinen.

Talousarvio sisältää 5 prosentin hintojen korotuksen. Korotuksen toteutuksesta ja kohdentumisesta eri lipputuotteille päätetään loppu vuoden 2022 aikana, kun valtion tukitoimenpiteistä on päätös. Talousarvio sisältää palvelulisäyksenä ratikkaliikenteen laajenemisen Santalahteen ja M-junaliikenteen elokuussa 2022 toteutuneiden lisävuorojen oston.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2023 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmaan. Joukkoliikennelautakunnan tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen matkustajamäärää 5 % vuoteen 2022 verrattuna. Lisäksi työntekijäkokemuksen parantaminen on asetettu tavoitteeksi kaikille lautakunnille. Muilta osin strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Tuottavuus

Tuottavuuden kehityksen seuranta jatketaan aikaisemmalta pohjalta. Vuoden 2023 tuottavuuden näkökulmasta tärkeimpänä teemana on koronapandemian jälkeen lisätä myyntiä eli lipputuloja. Erityistä huomiota kiinnitetään edelleen tapahtumiin liittyvään joukkoliikennematkustukseen.

Tuottavuusmittarit, joukkoliikennelautakunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	Enn 2022	TA 2023
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-58	-74	-112	-118	-111
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-285	-285	-332	-361	-385
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-4	-5	-5	-6	-6
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-276	-271	-289	-302	-313
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, taso	-	71,5	68,4	-	60
Sairauspoissaolot, %	2,36	4,26	3,86	3,62	3,62
Hankintaosaaminen, taso (max 100)					
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	34,0	32,4	31,3	16,9	16,3

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikkenee talousarvioesityksessä 3,7 miljoonaa euroa. Tulojen kasvu on 2,8 miljoonaa euroa sisältäen lipun hintojen noston 1,9 miljoonaa euroa sekä Kela- ja valtiontuen kasvua 0,9 miljoonaa euroa. Menot lisääntyvät 6,5 miljoonaa euroa johtuen erityisesti kustannustason 6,7 miljoonan euron noususta. M-junaliikenteen lisävuorot ja ratikkaliikenteen laajeneminen Santalahteen lisäävät menoja yhteensä 1,5 miljoonaa euroa ja vastaavasti TKL:n eläkemenojen pienentyminen ja ratikan hallintovastikkeen uudelleenkehittäminen yhdyskunta- ja joukkoliikennelautakuntien välillä pienentävät menoja yhteensä 1,9 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
Toimintatulot			
Myyntitulot	40 090	55 624	57 474
Maksutulot	14	200	200
Tuet ja avustukset	12 847	5 048	5 948
Muut toimintatulot	581	900	900
Toimintatulot yhteensä	53 532	61 772	64 522
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 214	-1 371	-1 482
Palvelujen ostot	-70 545	-71 310	-78 155
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-416	-11	-11
Vuokramenot	-8 747	-12 938	-12 621
Muut toimintamenot	-50	-55	-55
Toimintamenot yhteensä	-80 971	-85 685	-92 323
Toimintakate	-27 439	-23 913	-27 801
Poistot ja arvonalentumiset	-124	-150	-400
Tilikauden tulos	-27 563	-24 063	-28 201
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-27 563	-24 063	-28 201

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
Inves tointi menot	-275	-500	-500

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennela utakunta	64 522	-92 323	-27 801

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Joukkoliikennela utakunta	-500	0	-500

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennela utakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulla. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkoista sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Muutokset on otettu hyvin vastaan ja vuoden 2022 liikennetarjontaan on tehty pientä hienosäätöä asiakaspalutteen pohjalta. Vuonna 2023 bussiliikenteen tarjontaa ei merkittävästi lisätä ja muutokset ovat muutoinkin maltillisia pääosissa seutua lukuun ottamatta Nokiasa, jossa otetaan käyttöön uudistettu linjasto. Vuoden 2023 toinen merkittävä muutos on ratikkaliikenteen laajeneminen Santalahteen radan valmistuessa elokuussa 2023.

Toiminnan pääpaino on koronapandemian johdosta vähentyneen joukkoliikennematkustuksen nostamisessa vuoden 2021 palvelutasolisäykset huomioon ottaen reilusti pandemiaa edeltävälle tasolle. Vuoden 2023 aikana suunnitellaan ja valmistaudutaan ratikkaliikenteen jatkamiseen Lentävänniemeeseen ja sen myötä toteutettaviin läntisen linjaston uudistuksiin.

Talous

Joukkoliikenne

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Toimintatulot	61 772	64 522
Toimintamenot	-85 685	-92 323
Toimintakate	-23 913	-27 801
Vyörytysosuudet *)	-336	-361
Toimintakate sisältäen vyörytykset	-24 249	-28 162

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)